

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
— hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
— hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adóznak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
fél évre . . . 2 frt,
negyed évre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Kongresszus után.

A magyar köznevelődési egyletek képviselői folyó hó 9- és 10-én hazafias lelkesedéssel nagy-érdeklődéssel folytatták az Ország fővárosában Budapesten.

A tanácskozások főleg azon kérdés körül forogtak, hogy mi módon lehetne nemzetünk köznevelődését eme hazafias irányú egyletek törekvésére irányítani; lelkesedését ezeknek sikeres működésük érdekében folyton ébren tartani s módját találni annak, hogy a magyar köznevelődés oltárára minden magyar ember, vagyoni erejéhez mérten, a maga filléreit letegye.

Orömünkre szolgál a kongresszus azon megállapodása, mely szerint a magyar köznevelődési egyletek sikeres működéséhez megkívántató támogatást a kongresszus a magyar társadalom életrevalóságától s hazafias lelkesedésétől várja s állami szubvenziót, valamint megyei pótdátot igénybe venni nem o hajt.

Igen helyesen.

Legyen ezen ügy a magyar társadalom ügye. Magyar társadalmunkban elég erő rejlik, hogy ezen a m. köznevelődési egyleteknek nagy feladatokhoz mért támogatást megadhassa s ezek lohogóit idővel győzelemre vezesse.

Az állam tegye meg a köznevelődés érdekében kötelességét, mint állam. — A megyék köznevelődési bizottságai pótdátjukat olyan czélok támogatására, melyeket sem az állam, sem az ország társadalmi nem karol fel, mert azok az egyes megyék speciális ügyei, czéljai.

Olyan ügye, czélja pedig, melyet csak saját anyagi áldozatával kivethet pótdátjával oldhat meg, érhet el, van elég mindenik megyénknek. A megyei pótdátok tehát fordítottan emez ügyek előmozdítására, eme czélok támogatására s a magyar társadalom az ő nagyfontosságú ügyét ne tegye a hivatalos megye-ügyévé.

Ne adjunk alkalmat rá, hogy nemes és hazafias törekvésünk ellenesei azt vethessék szemünkre, hogy mi túlluk kiereszkolt fillérekkel működünk a magyar köznevelődés érdekében s ezen panaszos pénz nélkül eredményt e téren felmutatni nem tudnánk.

Dehogyan nem tudunk. Tudunk csak akarnunk kell. Hát a pár millió alaptőkével rendelkező ma-

gyar akadémiát, a pesti nemzeti színházat stb. nem a magyar társadalom hozta-e annak idejében létre?

Ezen czélokat azon időkben a magyar társadalom a nemzet közös czéljával fogadta el s nem is nyugodott, míg azokat el nem érte, meg nem valósította.

Ha azon időkben, mikor gyengébbek voltunk mint most, bizonyos nemzeti czélokat meghozott anyagi áldozataink árán el tudtuk érni, ne tudnók-e ugyan azt tenni most, mikor határozottan erősebbek vagyunk, mint ezeltől félszázaddal.

A magyar köznevelődés feletle nagyfontosságú czéljának támogatására, magyar társadalom ne tudna-e pár millió frtot összeadni? Dehogyan tud.

Mutassuk meg tehát, hogy megtudjuk tenni.

Hadd jöjjenek csak a magyar nők bátran és a magyar köznevelődés érdekében kérjék fillérinteket, mert azokat adni fogjuk szivesen s a dicső nemzeti czél elszere érve állami szubventió és megyei pótdát nélkül is.

A trónörökös Görgényben.

— Görgényszentimre, 1887. okt. 12. —

A trónörökös Görgényben 7 napot töltött; október 6-án érkezett, — 12-én elutazott. Mindenik napon vadásztak, az eredmény összegezve következő:

okt. 6. Rudolf koronaherceg lőtt egy medvét, Eszterházi Lajos herceg 2 medvét;
okt. 7. Eszterházi L. h. 1 m.
okt. 8. báró Bornemisza András 2. m., gróf Wurmbrand Hugó 1 m. gróf Károlyi István 1 m.
okt. 9. Lipót bajor herceg 1 vaddisznót, —
okt. 10. Lipót b. h. 1 m.
okt. 11. Friderik főherceg 1 m.
okt. 12. Nem került vad a hajtásokba.
Ezek szerint lőttek: 10 medvét és 1 vaddisznót.

Rudolf trónörökös a medvéket — jobban a borkéret — a szerencsés vadászok tulajdonába hagyta. Lipót bajor herceg 211 kilogram súlyú óriási nagy fekete medvét és Friderik főherceg 103 kilós öreg anyamedvét egészben küldötte fel Bécsbe bemutatás és leendő kikészítés végett. A trónörökös görgényi vadászatain Lipót bajor herceg medvéje volt a legnagyobb. Lipót b. h. és Friderik főherceg ez alkalommal lőttek először medvét és így

Görgényben lettek felavatva a medvévadászok sorába. A felavatás Rudolf trónörökös ő fensége által történt a szokásos medvetor alkalmával, ki a medvére reá térdelő vadásznak jobb vállát vadászkesével 3-szor érintette. A lovaggá ütött medvevadász rendszeren megszokta ajándékozni azalantos vadászszemélyzetet a hajtókat és peczereket.

A medvetorra rendszeren az udvari ebédnél este 7 és 8 óra között vezette le a trónörökös vendégeit, kit az eléjett medvéhez való lejártelekor harsány éljenzéssel szokott üdvözölni a medve-ravaltat körülálló nagy közönség. A népzenekar játéka, peczerek kürtölése, a vadász ebek csaholása, vadászok rivalgása, a közönség éljenzése közben rítkó hanggyeveget képez, de hát ilyen a vadász-élet s ezen bevett szokásnak a görgényi udvar is hódolt. Hát még milyenek voltak azok az üdvözlések, melyeket a peczerek fennhangon intéztek a felavatott medve-lovagokhoz? Valóban igen élvezetes látványt nyújtott egy-egy ilyen medvetor, melyen a fényes udvari kör a maga természetes jókedvében és egyszerűségében jelent meg a közönség rétegében. A népszerű trónörökös osztatlan tisztelet és hódolat tárgya volt környezetének. Az idén lőtte a tizedik medvét, lőhetne volna 11-iket is, de maga mellett engedte elsuranni az a négy mázsát meghaladó him-medvét, mely Lipót bajor herceg állásának tartott, ki dicsőségesen lőtte, melybe azonban a trónörökös is küldött egy kegyelemlovást.

Az ideai vadászatok felett a főintéző szerepet báró Kemény Kálmán, nemes Alsófehérmegyének érdemes főispánja vitte az udvar teljes meglegedésére, melyért Rudolf trónörökös ő fensége ki is fejezte legnagyobb elismerését. A vadászmeister teendőket Pausinger József központi rendező végezte nagy szakértelemmel és ügyességgel. Általában mindenki igyekezett, hogy a reabizott feladatot a legjobban megoldhassa. Ezen vállalt törekvésnek tulajdonítható azon fényes eredmény, mely az ideai görgényi vadászatokot koszorúzta. Maga a trónörökös és magával hozott vendégei mindnyájan lőttek medvét. Valóban ritka szép eredmény! Rudolf koronaherceg, Lipót bajor herceg, Friderik főherceg, Eszterházy herceg, Wurmbrand Hugó gróf és Károlyi István gróf mint szerencsés medvevadászok távozhattak el Görgényből.

— „A jövő évi viszontlátásra!” Ezek voltak a trónörökös ő fenségének bucsuszavai a radnótfái udvari állomásánál.

A viszontlátásra! Ezen szavakkal zárom be én is rövid tudósítámat.

Anonimus.

TÁRCZA.

Mese a szép királylányról.

Egy szép tágas róna felett,
Hol minden fü kalászt terem,
Magas szikla várában
Élt egyszer egy fejedelm —
Egészen ősz volt, roskatag,
Éltének az alkonyatán —
— De mondsza, édes kedvesem,
E mese nem untat talán?

Ősz haja mint fehér hattyu,
Mely a hullámokon lebeg,
Takarta be vállát és a
Keblen csüngő szép gyermeket;
S bár várában gyémánt, arany
Annyi volt, hogy megmérhetlen,
Mégis e lány volt mindene —
— Épen miként te vagy nekem.

Sugár juhar, vagy fenyőszál,
Mely nyilként nő, míg ágba kap,
Ilyen volt a lány termete,
De még ennél is sugarabb;
Arca, válla olyan fehér,
Mint a hó az Űő oszcsán —
Nem volt leány még ennél szebb,
Egyedül csak te vagy csupán . . .

Hómezőn nyílt rózsabimbó,
Kis féséllel, mint egy eper,
Ilyen volt ajka s hogyha szól,
Bűbájós álmot hinte el.

Sötét szeme éjjelében
Mindmégannyi tündér lakott —
De sok bele vezetett! . . . No, de
Ne sírj, hisz egyszem lett halott!

Virágok közt nyugó szellő,
S a virágok közt fakadt dal
Széltvitték a lányka hírét
Már a legelső tavasszal;
S mire visszajöttek, hoztak
Ezer titkos izenetet,
Olyant, milyent vágó lelkem
Álmairól izent neked!

De a lányka nem ügyelt rá,
Nem hatotta meg a beszéd,
Földi vágyak távolában
Élt aztán is, miként előbb.
— Ne itél el . . . hisz szeretett . . .
De ez a láng nem volt földi,
Olyan volt, mint az ima, mely
Az eget a földhöz köti.

Jöttek szép leventék sorba —
Csengett, bongott a vén terem,
Kübitó fény, pompa, mámor,
Mindem volt, de teménytelen.
És a kiért mindez történt:
A szép leány hideg maradt,
Nem oltá ki, de lángra sem
Gyújtotta föl a vágyakat.

És ez nagyon természetes —
Hirt, rangot kínált mindenik,
S kincset egész garmadával,
Ha egy kis szavát megnyerik.
Nála pedig a kincs, a hír
Semmit, de ép semmit sem ért;
Kincsenél sokkal többet kívánt:
Igaz, szerető szívet kért.

Ifjú dalnok élt a várban,
Olyan szerény, mint a galamb,
Mesteri újjal alant
Tündér regét zengett a lant;
Csaták hősről, ha zengett,
Isteni szép vala a dal,
Csengett, döngött a húr, miként
Ébresztő csatariadal.

Csak egyről nem zengett soha
— A szerelemről — szép regét . . .
Oh, hisz elfojtott néma kín
Tépte, marta a kebelét!
Szeretett igazán, szívből,
De remény nélkül egyiránt —
— Ki tudná-e találni, kit?
Azt a szép fejedelmi lányt.

De mit nem zokog el a húr,
S nem árul el virág, patak,
Elárulták azt, véletlen,
A bus, meleg szemsugarak,
És a kis lány nem nehezelt
Még egy percig se e felett,
Hisz iránta ő is oly rég
Érzett szívében meleget.

Megtudta ezt az ősz király —
Lett nagy harag — azt gondolod —
S a várur búzko parancsa
Elkergette a dalnokot?
— Oh, nem! — Látta lánya szemén
Az elítelt könyek nyomát, —
Neki adta a lányt s velem
A szép királyi koronát . . .

No, ugye, hogy szép mese volt?
S jól tettem ugye, angyalom,
Hogy nem hagytam elepedni
A szép királyi hajadont,

Úti naplóból.

— III. Velenceze. Egy kórház mondája.
(Folytatás és vége.)

Az egyik templom mellett egy ódon stülű, komor tekintetű épület tűnt fel szememnek. Kórház, válaszolták kérdezősködéseimre. Később egy mondának jöttem a nyomára, mely épen erről a kórházról szól. Erkölcsei irányára mély nyomott hagyott lelkemben, úgy hogy sokszor gondoltam a mondának művészebb kidolgozására is. Na de álljon most itt még csak a maga prózai kontósában, egyfelől, mint a velencei élet egyik jellemző képe, másfelől mint mély erkölcsi igazság. Lehet, hogy ez így soha meg nem történt, — lehet, hogy fele képzelődés és álom szüleménye: de magasabb szempontból, legyen bár az enyém, vagy akárki álma, szép és igaz egy álom. —

Lukréczia asszony, — nem az ókori, hívséges és lelkén mocskot nem tűrő nő, mert ilyen az újabb időben már mind inkább ritkítja párját, — a velencei mozaikgyáros gyémánttól és szépségtől tündöklő neje sem a körülette csillogó pompában, sem a férje és három kis kedves gyermeke által nyújtott szeretetben nem érezte magát elégedettnak. Hiába jártak házába előkelőségek, mivel nők és férfiak, szórakozni ritkán s akkor is csak kevés időre tudott. Átmatlanul, lomhán multak az éji órák s álmos ásitózással a nappalok. Unta férjét, hidegen fogadta hűveléseit; unta gyermekeit, haragosan elfojtá ártatlan örömeik zajongását.

Egy délután kedve jó férjének elvinni magával a gyárba, hol három legjobb munkása versenyt dolgozott. „Mint jó izlésű nő — szölt hozzá a gyárban — itélj a három munkája felett; kinek műve leginkább megnyerte tetszésedet, az lesz az én segédem.” — „Ez az!” — feleli határozott, de kissé erőltetett hangon s lassankint eláspadó arccal. A bozontos haju, nagy bajszu segéd hálásan emelte reá szemét, mire önelégülten bár, de kissé maga is csodálkozva vizsgálta a mozaik vadászjelenetet, a kutyákkal, nyullal s több vérdő vaddal, hogy vajon mi ragadta el önnagyságát a meglehetősen habari munkán: a fű? a vad? vagy a vér utánzata? férje vállalt magára megvakarta kopaszodó fejét, csodálkozva magában neje izlésén s megbánva túlságos bizalmát, mely az asszonyt teljhatalommal ruházta föl. De hát szavát adta; szavát teljesítette is.

E pillanattól fogva megváltozott otthon a világ. Az asszony szívesen vette a vendégségeket s főleg az ifjú herceg szépelgéseit, ki az általa megrendelt mozaik-Madonna ügyében s még inkább az eleven Madonna mosolyaiért többször ide gondolatolt, épen feltűnő kecsérséggel kezdte fogadni. Mindenkinek hamar feltűnt, legkésőbb férjének is. Rögton tett is róla. Igyekezett mindenféle ürügy, betegség, vendégfogadás örve alatt otthon maradni s maga helyett nejt küldögetni be a gyárba. Eleinte neje hevesen, durván kifakadt zsarnoki eljárása ellen, de később mindig kevesebb ellenállást fejtett ki s végül még többször is, önként is ellátogatott s mindig hosszasan s hosszasan időzött a gyárban. Legkevesebb tetszett a dolog a felsült hercegnek, kit azonban borral, kockával mindig sikerült a házigazdának magához láncolni; a gyár kapusának megiltta az ifjut engedélye nélkül bebocsátani. Az öreg önelégülten mosolygott a csillogó velencei tükörben okos fejére s nem adott hitelt a herceg tréfásan oda-odavetett gyanúsításainak, a jámbor! A herceg azonban csókkal, öleléssel, pénzzel

a gyárba bejő egy leányzótl megvásárolta a titkot. Boszút lihelve tárta föl az öreg előtt fölfedezését.

Két alak száll ki a gondolából esti szürkület után, a férj s a felsült szerelmes, kiknek most összeforró érdekek. A bortól és rossz sejtelmétől idegesen reszkette háladt elől óvatosan, némán az öreg, a raktár folyosójára világosság ömlött, ablak nyílt oda, mely előtt a függöny fennakadt, s egyik oldalán be lehetett látni. Az asszony a bozontos haju segéd ölében ült, játszian fuja a olvasztó üvegsövel a gyertya lángját. Egy ordítás retenté fel az édelgöket, s a férj holtan rogyott a herceg karjaiba. Az asszony és kedvese készek voltak a herceget gyilkossággal vádolni, ha nem hallgat, épen azért hallgatott s másfelé keresett magának kárpótlást.

Még nem volt a világon oly boldog gyász, mint ezen a nön. A segéd mint leendő tulajdonos, mindennapos lett a háznál, s a férj minden jogát gyakorolta. Az asszony, hogy annál gondtalanabban élvezze gyászát, kicsapta három kis gyermekét messze a vidékre távoli rokonaihoz. Szíve alatt már mozgott a negyedik és sürgette a házasságot. De a menyegző előtti napon töredelmesen bevallja a segéd, hogy ő már házas s eddig is csak gyöngédségből titkolta. Az asszony, mint a ki kenyerét szolgáltatta, teljesen uralkodhatott volna ugyan fölötte, de lehetetlent mégsem kívánhatott, különben is a férfi orrával fogva vezette a szegény teremést. A velencei iszapos lagunák tudnak megmondani, hová lett az ártatlan kicsike! Bár keserű fájdalomak közt, azonban ezután is gyakran találkoztak, mely találkozásoknál a nő mindig a szerető magalazó szerepét vitte. Sőt nejt is elhozta később a bozontos haju segéd, s nézte mint kinlódik a szegény asszony törvényes neje lealázó pillanatai alatt. Asszonynak asszony a legadázabb ellene. Csak az az egy öröme volt, ha a világ törvénye szerint nem is, de a szívek törvénye szerint ő az igazi.

Férje halála évfordulóján, ép abban az órában, ő is benézett a mindenható segéd ur dolgozó szobájába, mint a hogy férje s a herceg tették. A segéd ölében akkor is ott ült egy nő, a gyertyalángot fuja, épen. mint ő tette akkor, — de nem neje, hanem egy harmadik. Ő is felsikoltott, ő is lerogyott, de nem halt meg: szívós az asszonyi állat.

Hazakerült elhagyott, üres szobáiba. Végtelen bűnbánat fogta el szívét; végtelen vágy gyerekeit újra maga körül látni. Ő értök élni! ez volt minden gondolata. De minthogy kedvese elszikasztotta majdnem egész vagyonát, első dolga volt följelenteni. Ez alatt sápadtan mocsári láztól gyötörve érték haza kis gyermekei. Egyszerre feküdtek hárman három ágyban, azt sem tudta melyikhez fusson, melyiket ápolja. Egyszerre esukodott be szemök az örök álomra, abban a sarokszobában, mely most is gyermekszobául szolgál a kórházban. Hiába nyerte meg pörét, nem éltek a kikért folytatta. A dogána ítéletébe is fásultan belenyugodott, hogy gyermekgyilkosságért a börtönbe kerüljön. Szülei közeli rokonai már nem éltek, kiket szegénye megalázzon, oh mily szerencse! s így még az kevésé fáj, a boszsu segéd elárulta titkát.

De hirtelen gondolat villant meg agyába. Letérdelve kérte a törvény embereit, bocsássák szabadon, hogy tessen valami jót is életében. Minden vagyonát palotájában felállítandó kórház javára hagyományozta. A dolog a doge elé került s a szerencsétlent szabadon bocsátotta. Ő volt a legbüzböbbsz apólonó a kórházban; kivált ha gyereket ápol, mindig a legnagyobb odaadással

és sirva ápolta. Egyszer őt is ápolni kellett: többet aztán soha senkit nem ápol.

De nem! . . . Most is meg-megjelenik éjjel után, a lobogó mécses félfomályában fehérruhás alakjával a gyerekek ágyai mellett, meg-megsimítani lázas kis homlokukat. Mondják, kinél ez alak megjelenik, enyhülnek kínjai s felgyógyulása is biztosan várható.

Ime a nő! Ha szíve érzelmei rossz irányba hajlítják, bűnös szenvedélye előtt nincsen semmi szent, sem a pecsét titka, sem eskü, sem szülei, sem gyermeki szeretet; de ha egyszer megtalálta a megbánás ösvényét, mely a bűnök sűrűjéből kivezeti: áldás kél minden léptén, sőt még sirjából is felkél vétkei jövátenni, mire nem volt elég hosszú az élet rövidre szabott ideje!

Velence! Velence! Hol a bűn és a szenvedély leginkább burjánzik, ott nyílik legszebben a megbánás és ön-feláldozás virága is!

Dr. Farnos D.

LEVELEZÉS.

Kolozsvár, 1887. okt. 7.

— Egy vidéki szemléltetés. —

Erdély kincses fővárosából van szerencsém egy kis tudósítást írni. — Nem rég cseppentem be ide, s rövid idő alatt tapasztalt benyomásokat akarok elmondani, remélem, hogy ezután többet is írhatok a városi életéről és eseményekről.

Hát kezdjük a legfontosabb napi eseményről, a mi itt általános trics-tracs tárgyát képezi: értem a primadonna-harcot. Folyik a küzdelem a régebbi — Serédi Sarolta — és az új — Béthy Laura — pártja közt; mikor az egyik tapsol, a másik pisszeg; s nemsokára tán elkezdenek a bouquetok is dolgozni. Különbön nagyon ritkán telik meg a színház — pedig a társulat elég jó volna, vannak művészek is, az igaz, hogy kevesen; arról suttag a fáma, hogy a mánások az új intendáns ellen tüntetnek, a mi azonban kevés hitelre talál. Hanem a színházi zenekar munkája, az valóban rettenetes. . . Azt képzelet az ember, hogy izlami chinai orpheumban van, mikor a pokoli muzsikát hallja s a csárdást rézinstrumetek, fagottok, kis és nagy dobok által előadva élvezi. Különbön a gondviselés intézkedett arról, hogy ne mindennap halljam, mert bizony nincs kedve az embernek mindennap egy „flört“ kiszurni ebben a deficités világban valami kétes élvezetért. Nagyon sok alkalom van itt arra, hogy az ember schwarzá „legyen“, a temetetlen ismerkedési estély kozáknyelven: balekkopasztás, a nemzeti színjáték (csöndes), alager, és karambol parthiek (mind nagyban játszódnak!), megmentik az embert attól, hogy takarékpénztárba legyen kénytelen elhelyezni a pénzét. „Jó a helyzete még a filozopternek“ (a kik közé én is tartozom) mert általános a kozákok, firmák, egyének és alakok közt az a vélemény, hogy nincs az egész facultásunkon olyan ember, a kinek tizes bankója lett volna valaha, hanem aztán sokszor úgy áll a dolog, hogy nekik csakugyan „volt“ nekünk meg van, a mi mindenesetre egy kicsike olóny. — Különbön meglehetősen drága itt minden, azzal sem tudok megbarátkozni, hogy a komiez vizet pénzen veszik, s olyan hordókban szállítják, hogy a jóízű embernek nincs étvágya az ebédhez, ha délelőtt látja; nagyokat mulatok különben a vizárus szomorú kiáltásain is, ki olyan nyögő hangon zengi a „vegyenek Szamosvizet“, hogy „megesik az ember szíve

S hogy boldoggá tettem őket
Igy, legalább a mesében?
— De az életben nem így van,
A mint én neked mesélem!

Oh, ide kint a világban
Nem kérdezik a szív szavát —
Érdek a fő — király, koldus
Ennek veti alá magát . . .
Csak nekünk nincsen más vágyunk
— Mesés korba élve ketten —
Mint szeretni, mint imádni
Olthatlanul, véghetetlen . . .

— N.-Bittse. —

Szabó Ferencz.

A nagyenyedi ref. templom története

a 16-, 17- és 18-ik században.

(Folytatás.)

Olyan természetű alapítványt sem tett le senki az egész 17-ik és 18-ik században, melynek kamatai a templom fenntartására legyenek fordíthatók.

Van ugyan emlékezet arról, hogy egy Eszéki István nevű buzgó férfi, a Bethlen-főiskolának és az enyedi ref. egyháznak nagy jóakarója, a 18-ik század elején országos gyűjtést vitt véghez azon czélból, hogy a segélyösszegnek egy része a főiskola leégett épületeinek felépítésére fordítottassék, más része pedig az enyedi „megromlott ecclesiának“ adassék, hogy az egyház előjárósága abból a templomot s az egyház más épületeit jókarban tartsassa.

Az Eszéki által gyűjtött összeg gróf Teleki Sándor — 1736-tól hosszú ideig erdélyi kancellár — kezéhez

tétetett volt le. A kollegium a maga részét meg is kapta, de az egyház kénytelen volt az ötlet illető rész kiadását a nemes grófnál 1753 körül megsűrgetni.

Mi lett eredménye ezen megsűrgetésnek? az Eszéki-féle gyűjtésnek az egyházat illető része mekkora összegre ment? — nem tudhattam meg s még azt sem biztosan, hogy az egyház részére megállított összeg miként kezeltetett s hova fordítottott.

De még csak feltenni is sem lehetséges, hogy egy oly nagy tekintélyű, vallásos buzgóságáról országszerte ismeretes kálvinista főúr, igazi pátrónus, milyen gróf Teleki Sándor volt, az elpusztult enyedi egyházat illető részt, ezen szegény egyháznak ki ne szolgáltatta volna. Ez annyival kevésbé feltehető, mert ép a nemes gróf neje, ki gróf Bethlen leány volt, hagyományozta az enyedi ekklezsia részére azt az 1000 m. forintot, melynek kamatját az első pap élvezte s mely „Bethlenianum legatum“ nevet viselt.

Ugy van ez a dolog, hogy az egyház az Eszéki-féle gyűjtésnek ötlet illető részét a nemes gróf kancellár-tól a sürgetős követelésekben 1753-ban megkapta s 1754. évben a templomot ebből fedte újra, mely munkát az egész alapot felemlesztette.

Tény, hogy Eszéki a 18-ik század második felében nem létezett.

Az a felhívás, melyet az enyedi egyház akkori előjárósága az Eszékiána Collecta ügyében 1753 körül (datum htányzik) intézett Teleki Sándor grófhhoz, szintén a Dézsi Lázár György fogalmazványa. Szép fogalmazvány; aztán arról a derék Eszékiről emlékezik meg szépen, ki vándorbottal kezében járta végig Erdélyt és az anyaország egy részét, hogy az elpusztult enyedi templom és főiskola

részére segélyt gyűjtjön. Ezen indító okokból közlöm a megkeresvényt egész terjedelmében, a mint következik:

Sacri Imperii Romani.

Excellentissimi Dne S. R. Y. Comes

Domine et Fautor nobis Gratosissime!

Isten kegyelmességének jelenek tartjuk, hogy mind Magyarországon, mind e mi Hazánkban Sok Szentek felindultak az Isten Házához való buzgóságtól viseltetvén arra; hogy vegy ujj Templomokat építsenek, vagy elsovadtakat újítsanak, az Isten nevének dicsőítésére. A kisiny hitűeket ez igyekezetben rettenthetné e' mostani időnek nehéz és bajos volta, de mit kételkedünk az Isten jóvoltába? lám a' Néhémias idejében eléggé igyekeznek vala a' Sambellat*) szívű emberek a' Templom és város építését meggátolni, s' rettentheti vala a' Sidókat az is, hogy a' Babyloniai keserves fogság szegényesség és mocskanyakukon és orcájukon látszik vala, de mind ezekkel semmit nem gondolván vetik kezeiket a munkára és az Ur előmenetelt ada. Most sem rövidültek meg az Urnak karjai, hogy a jó igyekezetnek előmenetelt ne adna. — Istenünkbe vetett reménységgel azért mi is azon igyekezőnk, hogy a' mi közöttünk épült Isten Házának hibáit megörvosoljuk, romladozott, omlófélben való Parochiát és udvart helybe állítsuk s e' mellett előre is nézzvén. Ecclesiánkban tovább való megmaradásra is közönséges akaratból valami fundust szerezzünk, melyből ha szintén az idők nehezednének is, ugyantsak valami segítséget reméljünk.

Mely igyekezetünket midőn Erednek jelentjük, egy-szersmind igen alázatosan emlékeztetjük Eredat arra az

*) A persiai király ifszartatója Samariában. Mikor Néhémias proféta, a persa király engedelméből, a jeruzsálemi templom felépítéséhez kezdett: ő az építést minden áron megakartá akadályozni.

rajta.
gyöke
arra.
a ma
napá
neve
nyom
mert
több
kott
jó sz
Tegu
létkü
kegye
temp
tagja
előlv
köve
tagja
esep
alkal
is ré
muta
jait,
lelke
élni

megt
és ú
csak
ügyi
mult
egyet
fonto
keszt

köles
tés m
lenné
rende
laktar
város
már
egy
algy
egyha
megy
kiván

az ég

lesz
állom
zászló
tatán
beszé
tél:
szolt
génye
is fol

Eszék
Eccle
Ered
hissz
bizod
tünke
az Is
igyek
erősit
Ered
részét
collati
tettek
Ered
nektü
Ur E
vezeté
melle
életne
conso
kat E
Ered
mába

hogy E
össze
ti or
mányo
nyoz,
tisztán
1707-b
deköz
ház re
egy az
buzgó
hogy
bizony

ett: többet az-
enik éjfélt után,
has alakjával a
lázás kis hom-
enik, enyhülnek
irányba hajlítják,
zent, sem a pe-
ermeki szeretett;
vényét, mely a
en léptén, sőt
nire nem volt
szenvédelv leg-
megbánás és ön-
Farnos D.

1887. okt. 7.

enesem egy kis
be ide, s rövid
elmondani. re-
városi életéről és

eménynél, a mi
tem a prima-
bbi — Serédi
pártja közt;
nemsokára tán
lőben nagyon
árusulat elég jó
kevesen; arról
ntendáns ellen
lál. Hanem a
eneset. . . Azt
heumban van,
ást rézinstru-
előadva élvezi.
hogy ne min-
az embernek
eficítés világ-
alkalom van itt
a teméntelen
asztás, a nem-
mbol parthiek
z embert atól,
z elhelyezni a
k" (a kik közé
firmák, egyé-
nincs az egész
s bankója lett
a dolog, hogy
a mi minden-
gylehető drága
i, hogy a ko-
ban szállítják,
z ebédhez, ha
a vízarús szo-
zengi a „ve-
ember szive

ól közlöm a
t következők:
erii Romani-
ssissime!
k, hogy mind
Sok Szentek
től viseltetvén
k, vagy elsor-
tésére. A ki-
é e' mostani
edünk az Isten
gő igyekeznek
plom és város
Sidókat az is,
esség és mocska
mind ezekkel
unkára és az
meg az Urnak
ne adna. —
s azon igyeke-
zának hibát
Parochiát és
nézvéen, Eccle-
zonságos aka-
ha szintén az
segítségét re-
jelentjük, egy-
zedkat arra az
Mikor Néhémias
templom felépi-
akadályozni.

rajta. Hanem aztán a jó magyar szellem, az igazi tö-
gyökeres magyar beszéd, édes benyomást gyakorolnak
arra, a ki huzamosabb ideig lakott „idegen földön“, a hol
a magyar szó ritka, mint a „fehér holló.“ Itt volt a mi-
napában hazafi Veray János, „a haza vértanója, s a nép-
nevelés vándor apostola.“ a ki jó gescheftet csinált a
nyomatott gyöngyfűzettel és megrovási kalandokkal,
mert piczulat kapott darabjairt; vacsorára is meghitták,
több helyen; a mit ő rendszeren magasztos órákban szo-
kott megörökíteni — némely helyen az igaz, hogy nem
jó szemmel nézték, de megfelelt János bácsi arra! —
Tegnap ünnepeztük az arad ivértanuk halálának gyászos em-
lékünnepezt; az egyetemi ifjuság teljes számmal vett részt a
kegyesrendiek templomában, és a belső-farkas utczai ref.
templomban tartott isteni tiszteleteken; az egyetemi kör
tagjai — élükön a buzgó tiszviselőkkel — gyászlobogó
előlívtele mellett vonultak hosszú sorban az utczán végig
követték őket a többi hallgatók, a kereskedelmi akadémia
tagjai stb. A ref. templomban nagytiszteletű Szász Gerő
esperes tartott megható, de bátorító és lelkesítő szellemű
alkalmi beszédet; több kitűnőség u. m. egyetemi tanárok
is részt vettek az ünnepélyen. Az egyetemi ifjuság meg-
mutatta, hogy forrón szereti a hazát, tiszteli annak nagy-
jait, vértanuit, s ha szükség lenne rá, kész volna azok
lelkeseit példáját követni, mert tudja, hogy: a hazáért
élni kötelesség, meghalni dicsőség.

Szőcs Géza.

A b r u d b á n y a, 1887. okt. hó.

Tekintetes szerkesztő ur!

Abrudbánya város képviselő testülete a legközelebb
megtartott városi képviselő gyűlése alkalmával annyi szép
és üdvös határozatokat hozott, hogy igazán, ha annak
csak fele is kivihető lesz a város mostani bonyolult pénz-
ügyi helyzetében, fényes betűkkel lehet Abrudbánya város
multjába megörökíteni s így ha a sok határozatok közül
egyet mi is egy több tagu bizottságnak adatott ki meg-
fontolás végett — megemlítek, látni fogja a tek. szer-
kesztő ur, hogy állításom igaz.

Ugyanis a városi képviselő testület egy 50.000 frt
kölesön felvételét határozta el 30 évi kamat-törlesz-
tés mellett, melyből 1. a város, apró, cseprő adósságai
lennének kifizetendők, mi is a volt városi pénztárnok
rendetlen pénzkiszámlálásából és az itten elhelyezett katonák
lakatjainak berendezéséből keletkezett. 2. Abrudbánya
város közepén lefolyó Abrudpataka szabályoztatnék; mert
már ott állunk, hogy minden nagyobb esőzés alkalmával,
ugy a jobb, valamint a ball parton lakók teljesen víz
alatt állanak. 3. Abrudbánya város piacán levő ev. ref.
egyház tulajdonát képező romba dőlő templom helye
megvételnek, mi által a piac megnagyobbulna. 4. A kor
kivánalmainak megfelelő alkalmas barompiac vétetnék.

S most, hogy mik lesznek ebből valószínűsíthők, adja
az ég, hogy legközelebb a tek. szerkesztő urral tudassam.
Hogy társadalmi életünkről egy keveset írjak, nem
lesz felesleges megemlíteni, hogy Abrudbánya városában
állomásozó 23-ik vadász-zászlóalj az 51-ik sorszerez 2-ik
zászlóalja kellő rendben és csendben felváltotta, a fogad-
tatásánál városi főorvos dr. Nagy Károly csinos magyar
beszéddel s a r. kath. plébános német nyelven üdvözöl-
ték; mire a zászlóalj parancsnoka német nyelven vála-
szolt megköszönve a figyelmet, ajánlva tisztikarát s le-
gényességét a polgárság barátságába. Az ismerkedési estély
is folyó hó 8-án vig poharzás között megtartott a pol-

Eszékiana collatióra*) mely ezen mi helységünkben való
Ezelesiának számára hagyatott és immár jó időtől fogva
Exed vigyázása és gondviselése alatt tartott. Nemcsak
hiszünk, hogy Excad azon dologra jól emlékezik, hanem
bizodalommal is vagyunk, hogy Excad ezen jó igyekeze-
tünket előmozdítani méltóztatik, mint e' mi földünkben
az Isten Házának egy nevezetes Oszlopa és a kegyes
igyekezeteknek nagy Patronusa, mely bizodalomunkban
erősít bennünket az is, hogy a mint értésünkre esett,
Excad annak az Ezelesiának collectionnak Collegiumra néző
részét már régen le is tette, nem kívánván, az ilyen pia-
collatiokat magánál tartani, hanem oda, a hova rendel-
tetek religiose erogálni. Ily bizodalom mellett küldöttük
Excadhoz két betűletes Atyánkfiat, kik Excad resolucióját
nekünk reportálják. Kérjük is nagy alázatossággal Mgos
Ur Excadat, tekintvén Országunk közönséges baját, de ne-
vezetesen e' mi helységünknek is igen nagy terhét, e'
mellett feljebb említett szent igyekezetünket, e' világi
életnek is változandóságát, méltóztatassék minékünk gratiose
consolationkra resolvalni. Mi is Excad gratiajairt magun-
kat Excad szolgálatjára kötelezzük és midőn Mgos Gr. Ur
Excadat 's kedves Uri Házát Istenünk kegyelmes oltal-
mába ajánljuk. — maradjunk

Mgos Gr. Ur Excad alázatos kész szolgálai
a nagyenyedi ref. Consistorium.

*) Az 1846-ban közzilt irományjegyzékben említés van arról,
hogy Ezelesi István ref. pap 1747-ben az egyház részére egy bizonyos
összeget hagyományoz, mekkorát? nincs megírva, de itt Colle-
tioról és nem legatum ról van szó. Az 1707-ben hagyomá-
nyozó, a vándorló Ezelesi István ugyanaz-e, ki 1747-ben hagyomá-
nyoz, vagy ez más Ezelesi István? a kezeimnél levő okmányokból
tisztán kideríteni nem lehet. A valószínűség a mellett szól, hogy az
1707-ben a két megromlott enyedi ecclesia részére 200 m. frtot aján-
dézó, a vándorló segélygyűjtő és az 1747-ben az enyedi ref. egy-
ház részére végrendeletileg hagyományozó Ezelesi István ugyanazon
egy személy volt, egy faradhatlan, a' jó és szentügy érdekében apostoli
buzgóságot kifejtő képes egyszerű kálvinista pap. Enyedről kellett,
hogy származzék, de mint pap, hol szolgált? tudni nem lehet. Annyi
bizonyos, hogy 1720 inben Ezelesi István enyedi pap nem volt.

(Folytatása következik.)

gári olvasó egylet helyiségében, melyen mintegy 40—50
személy vett részt nemzet különbség nélkül, így kell
annak lenni, ha egyetértésben akarunk élni.

Abrudbánya és környéke román leányiskolája is
egy tanítónő vezetése mellett ünnepélyesen megnyílt, mi
is főtisztelendő Gáll Jánosné buzgó fáradozása, nemzet-
különbség nélkül való adakozásból és több jótékonycsele-
lőadásból befolyt jövedelemből alapított; a beiratko-
zások folyton tartanak, úgy annyira, hogy az itteni ál-
lami leányiskolánk számát fölulmulják.

Végül, mi társadalmunk másik oldalát illeti, bátran
el lehet zengen, hogy:

„Minden úgy van, mint volt régen;
Csak az a nap süt az égen.“

r. l.

A „holland“ Madács.*)

A magyar költészet geniuszának dicsőségéről zeng
a dal és a dicsőségben, mely Muzsánk homlokát körül
ragyogja, osztozik A. S. C. Wallis, ki az „Ember tragé-
diájának“ örökbecsű kincseit nemzetének hozzáférhetővé
tette. Pár hónappal ezelőtt, a kritika és közvélemény osz-
zatlan öröme között látott napvilágot és már is eleget élt
arra, hogy a halhatatlan „Hongaarch“ költő nevét ünne-
peltté tegye a holland nemzet előtt és tolmácsolóját a költő-
nők fejedelmének nimbuszával ajándékozza meg. — A
kitüntetés, melyivel a költőnőt honfitársai és irodalmi
vállalatért elhalmozzák, teljesen méltónak, igazoltnak ta-
láljuk. Ugy maga a fordítás, mint az ahhoz fűzött terje-
delmes és irodalmi tekintetben igen értékes bevezetés ar-
ról tesznek tanúságot, hogy Madách A. S. C. Wallisban
méltó fordítóra talált. A nehézségekkel, melyek e mű for-
dítását alant járó, prózai lélekre nézve lehetetlené teszik,
a költőnő diadalmasan küzdött meg. A Muza csókjával
ihletve, át tudott hatni a szerelmének és honfiai illúziói-
nak romjai felett kesergő szív mysteriumain; követni bírta
a mult, jelen és jövőt átölelő phantasia röptét, a szív
és ész örök problémáival foglalkozó szellem magas szár-
nyalását; meg tudta őrizni a classicus kifejezések szépsé-
geinek himpóráját, varázsát.

Hogy ez állításom igazságáról személyes meggyőződést
szerezhetni alkalmat adjak, hogy a genialis felfogásról
és az által a költőnőről magáról önálló ítélet alkotását
lehetővé tegyem, megkísérlem az említett bevezetést, e hü-
tükörét a költőnő belvilágának, e lap t. olvasóival megis-
mertetni.

Az „Ember tragédiája“ megszületésének történelmi
előzményeivel, az ezek által előidézett s a mű megszüle-
tésére közvetlenül befolyó lélektani motívumokkal foglal-
kozik első sorban. Életrajzi adatok balmazával, pozitív
historiai vo násk tömegével nem találkozunk; a történész
helyét gyakran foglalja el a költő a ki az alkotáson előmlőszel-
lem fényénél kutatja az alkotó életének mozzanatait, lel-
kének rejtélyeit, de azért ama pár vonás, melylyel az író
korszakának mozgó eszméit festi, melyekkel ama gyászos
politikai viszonyokat jellemzi, teljesen kidomborítva állítja
előnk történetünk emlékezetes éveinek képét.

Az ötvenes évek Madáchat vezeti élénk, mint néma
vándorát a sztrigovai kastély csendes parkjainak és aztán
egy művészi fordulattal, átler e mozgó rom felett elshant
évek rajzolására. Bemutatja a testi, lelki betegsége miatt
testvérei játékaik örömeiből kizárt gyermeket melan-
choliára hajló, zárkózott természetével, mely csupán az
édes anya előtt tárja fel titkait, csak annak szeretete után
vágik; ota a természet szépségei mellett egyedül csak abban
talált örömet. Majd az ifjú áll előttünk, olthatlan szerel-
mével a csábító szépségű nő iránt, kiben boldogságát fel-
találni remélte és a kit anyja akarata ellenére a csesztvei
kastély urnójává tesz. Anya előérzetei hiúknak látszanak;
élte legszebb napjait akkor élte és irodalmi működésének
is ezek voltak legtevékenyebb évei. „Hiszen, verőfény volt
hogy ne lett volna termékenység is!“

„És az ember boldogságával a patriota gyönyörtel-
jes reménye párosult. Hazájára nézve is régóta nem élve-
zett boldogság napjai látszanak felhasadni.“ A történe-
lem — így folytatja tovább írónő — igazolja Kőlesei
szavait: „dit volk heelt genveg geboet, voor verleden en
toekomst“ [megbűnhődött már e nép . . .] Egyszer török,
majd ismét german iga alatt, századokon át csupán azért
élt, hogy szenvedjen. Az osztrák politika, mely csak provin-
ciának tekinté ez országot, magyar földön játszát le a
török háboru iszonyait, hogy érezze e nép a háboru összes
hátrányait a nélkül, hogy valaha a béke előnyeit is él-
vezhetné. II. József reformálói működése is keveset haszná-
lalt Magyarországnak; germanizáló törekvéseiben feledé,
hogy a magyar magyar; egy despota liberalistikus. áh-
rándjaival a magyart, a honseretet nevében, elidegeni-
teni törekvék honától. És e nép türt, sokáig türt, míg
aztán az Európában akkor általánosan uralkodó forradalmi
szellem itt is szikrát fog és lángra gyul. A szunnyadó
nemzet felébredt; az egész nép, mint egy ember, együtt
érzett a „Hongaarsch Tyrtausnak“, a hazaszeretettől lán-
goló Petőfinek dalával:

„A Vaderland roept u Hongaar
Nu of novit is de ur daar . . .“ [„Talpra magyar!“]
(Folytatása következik.)

*) „De tragedie van den mensch“ dramatisch Gedicht van
Emmerich Madách. Naarhet hongaarisch bewerkt en ingeleid door A.
S. C. Wallis. Premie op „Het nieuws van den Dag“, Jaargang 1887.
Amsterdam. J. L. Beiers U. T. Dannenfelsner. 1887.

Szinészet.

Valóban szellemes és kellemes világ volt az, a mit
a Csóka-társulat a legközelebbi hat napok estéin 7-től 10
óraig élénk varázsolt. Mult és jelen feldolgozva szelle-
mesen s előadva kellemesen.

E hatás alatt önkéntelenül is fel kell kiáltanunk:
járnak a színházak! Itt árulják a szellemet. Ha azonban
azt hiszitek, hogy azzal a pénzzel vásároljátok meg, a mit
„belépti díj“ fizettek: akkor egy szót se szólók többet.
Akkor meg épen leteszem tollam, ha azt hiszitek, hogy
azok, a kik nektek azokat a régi dalmány leventákat
produkálják, csupán e garasok csengéseért tennék azt.
Ime fedeztetek fel a szellemet, találjátok ki hát, miért
játsznak ők s miért kell nekünk végig nézni őket. Ha
felfedeztetek, úgy nincs szükségetek többé buzditó sza-
vaimra.

Abban hagyom tehát, s tulajdonképeni szerepembe
szállók. Referálók.

A hat előadás közül, melyek mult szombat óta tör-
téntek két magyar darab: „Kendi Margit“ és „Czigány
báró“ előadásai tűnnek ki. Amaz itt egészen új levén,
telt házat eredményezett, emezt már sokkal kevesebben
nézték végig, a többiek közönségét 20—30-an tették ki
hozzávetőleg.

„Kendi Margit“, e csinos kompositioju, gyönyörű
nyelvezetű dráma, mely Erdély történetéből egy darabot
tár élénk, főként czimszerepe (Breznay Anna), továbbá a
Báthory Zsigmond (Balázs Sándor) s Boldizsár (Rónay
Gyula) szerepe helyes felfogásának köszöni sikerét. Olyan
volt e Báthory Zsigmond, hogy valóban irítottunk tőle,
szinte rosul esett, hogy a miénk volt s olyan volt e
Boldizsár, hogy szinte lelkesültünk vele, megcsírtuk őt,
midőn a vérpadra ment. „Kendi Margit“ hju, nagyravágyó
nő, a kit azonban Breznay Anna a tulságos páthosz miatt
nem reprezentálhatott eléggé. Tagadhatatlan, benne van
szerepkörében, de a mit némelyek Balogh Etelnek (Es-
tella) hibául rónak fel, hogy hangjának ugyanazon egy-
hangu skálája van mindennemű érzelme visszaadására, az
— részben, sőt néha inkább érezhető — a Breznay A.
hibája is. Ő nem oly sokoldalú, mint a minőnek kellene
lennie egy művésznőnek, ki e czimert e szerepkörben vi-
selni akarja. Legelőször a „Makrancos hölgyet“ láttam
tőle s azóta úgy tetszik, mintha minden szerepében mak-
rancos hölgy volna. Deréki Antal (Carilli) jésuitát já-
szott; meglehetősen sikerült neki. — Legtöbb elismerés
Tollagi Adolfot (Sicilia) illeti. Ő napról-napra kedvesebb.

Kellemes perczeket nyújtott a „Czigánybáró“ hétéfői
előadása. Barinkai (Bácskai J.), Zsupán (Breznay), Carnero
(Tollagi), Arzena (Szöllösi Ilon), Mirabella (Váci Vilma)
Czipra (Almássy J.) Saffi (Pajor agnes) és Gábor (Ju-
hász Sándor) mintaszerepben voltak előadva. Festői vala
a czigánycsapat, festőbb mint a minőket eddig láttunk
Altalan a társulat kari személyzete szereztesen van
szerveve, a kar játéka kellő mértéken áll, így éneke
mely nem mindig legösszhangzóbb s erőteljesebb. A mi
a társulat erőit általán illeti, nekünk úgy tetszik, hogy a
férfiak egy pár kivételével tehetségekre nézve a hölgyek
után állanak, a kiknek legnagyobb része szerencsés or-
ganummal s kellő képzettséggel bír pályájára. A férfiak
e hátrányát észleltük a „Kis herceg“, „Tékozló“ előadása
alkalmával. Dóczy „Csók“-jában R. Balogh Etel (Mariska)
Rónayt (A király), Breznay Annát (Királynő), Breznayt
(Sobrinus) és Tollagit kell kiemelnünk. Tót Kálmán vig-
játéka „A király házasság“ és a csütörtökön adott „Két
árva“ előadása a jók közé tartozik.

Különbösen a hátralévő néhány előadás már a kiadott
műsornál fogva, a legelvezetesebb estéket ígéri.

Látogassuk meg!

Márkus.

VEGYES HIREK.

— A közigazgatási bizottság október havi ren-
des ülése Csató János kir. tanácsos-alispán elnöklése alatt
folyt le, mivel b. Kemény Kálmán főispán a trónörökös
görgényi vadászatain a rendező tiszttel volt elfoglalva. A
gyűlés főbb tárgyai közül a következők voltak közérde-
kűek: a közadók a silány termés s rossz kereseti viszo-
nyok miatt gyengén folytak be. A közlekedésügyi minis-
ter a megye azon hozzá intézett kérésére hogy a gyula-
fehértvári, abrudbányai hadászati fontosságú utat állami
kezelésbe vegye át, elutasítólág felel, méltányosan találja
ugyan a kérést, de mivel az állampénzrész takarékosságra
van utalva, nem léphet a törvényhozás elé oly kéressel,
mely a budgett állandó és jelentékeny megterhelését
igényli. Ezen ügy a megyei közgyűléshez tétetik át, az
átvétel újabb körvonyezése végett. Terefort miniszter azon
közelebbi rendelkezése, hogy a tanítók az iskola kertek-
ben amerikai szőlőfajokat szaporítsanak azon aggodalomra
ad okot, hogy ily kísérletek kellő szakértelem nélkül vég-
rehajtvá az eddig megkímélt erdélyi szőlőkbe is el-
hurezolhatják a szőlőtétet. A gyűlés felir, hogy a rende-
let von assék vissza, addig is az alispán a szőlővesszők ör-
ködésre esetleg elkobzására hívja fel a járási tiszviselőket.
Egyuttal felkérendő a miniszter, hogy a megyét azonnal
értesítse, ha az erdélyi részekben valahol szőlőtétü fedez-
tetnék fel. Egyébiránt az idén a megyebeli szőlők jó te-
nyészetben levőknek találattak. Az arvaszéki elnök a kö-
zelebbi gyűlés határozata alapján a városi arvaszékek
üggyitelének megvizsgálására kiküldetvén a vizsgálat ered-
ményeként jelenti, hogy az ügyvitel és gyantári kezelés
Gyulafehértvárt teljesen rendben van, Vizaknán, Nagyeny-
den és különösen Abrudbányán sok tekintetben nagyon
hiányos és a szabályzattal nem összhangzó. A bizottság
30 napi időt tűz ki a szabálytalanságok megszüntetésére
a gyulafehértvári arvaszékek elismerést szavaz. — Az
Asszonynépén halál által megüresült néptanítói állomása
Szász Lajost nevezték ki, ki el is foglalta állomását. A
Abrudbányán román női egylet alakult, mely román leány-
iskolát nyitott meg szeptember hó 15-én. Gyulafehértvárt,
Balázsfalván, Tátén és Berevén a roncsoló toroklobnak
néhány esete merült fel; egyébként az egészségügyi álla-
pot kielégítő volt.

— **Hymen.** Folyó hó 8-án Kendi-Lónán, — a történelmi névvel birt Kendi-család ősi birtokán, mely most gróf Teleky családé. — fényes esküvő folyt le. Vármegegyünk egyik kiváló birtokosának gróf Teleky Gusztávnak felesége: A r v é d tartotta menyegzőjét öv. gróf Teleki Miksáné leányával: T e l e k y B e l l a grófnővel. Az ifjú gróf, mint örömmel halljuk, — Drassón fog lakni s mi reméljük, hogy megyénk közéletének egyik legbuzgóbb tagja lesz, mire szép tehetségei és tevékeny szelleme egyaránt utalják. — Dr. W i n k l e r A l b e r t nagyenyedi városi főorvos folyó hó 12-én tartotta esküvőjét Kolozsvárt J a n e s ó G i z e l l á v a l, néhai János József nagyenyedi professor kedves leányával. Az esküvői szertartást nt. Hegedűs János theol. professor végezte. Fogadja az ifjú pár szerencse kívánatunkat. — S á n d o r J e n ő, gróf Teleky Károly urad. igazgatója jegyet váltott J u c h ó I l o n a kisasszonnyal, — Juchó Ferencz lovag-bányatanácsos, marosújvári bányanagy kedves leányával. Örömmel értesülünk e szép frigyéről s úgy az ifjú párnak, mint örömszüleiknek tiszta szívünkkel gratulálunk.

— **A nagyenyedi ref. egyházmegye házassági törvényszékének folyó okt. hó 26-án a délelőtti órákban ülése leend.**

Alsófehérmegye okt. 15-én elkezdődött közgyűlése lapunk bezártáig b. Kemény Kálmán főispán elnök-

lete alatt a következő határozatokat hozta: A király Ó jegyzőkönyvre vétetik s Ó felsége válasza, melyet a törvényhatóságok küldöttségének adott, a polgárok és polgármesterek útján a megyei lakosság tudomására hozásuk. A megyei betegápolási alap részére 3 következő évre 1%, a megyei tisztviselői nyugdíj-alap részére 1%, az A brudbányán építendő lakotanya építési költségeinek fedezésére 1% pótdadó szavatolt meg. A kórházra vonatkozó javaslat elfogadtatott.

— **Egy orvos a fogak gondozásáról.** Tekintettel arra, hogy mostanában a legtöbb szájkonzerváló szert hamisítják, olvasóink érdekében indittatva érezzük magunkat az e napokban megjelent. „A száj” című füzetből egy rövid részletet reprodukálni oly kívánsággal, hogy az ohajtott eredmény minél bővebben jelentkezzen. Dr. Pápay Ernő az említett közhasznú mű szerzője többek közt a következőket mondja: Sehol sem követnek el annyi visszaélést, mint a száj és fogkonzerváló szerek terjesztésénél. A legkétesebb értékű folyadékok nagy hangzású szavakkal és frázisokkal magasztaltatnak fel például: „Nincs többé fogfájás!” — Egy percz alatt vakító fehér fogak! — „Ötszáz forintot annak, a ki fogvizem használata után még fogfájást kap stb. A t. közönség pedig az ily díszesneknek rendszerint felül annélkül, hogy meggondolná, hogy azok a „vakító fehér fogak” ily ezerek folytonos

használata mellett idő előtt tönkre mennek. Mind ezek a szájkonzerváló és paszták nagyjából gyenge vagy ártalmas utáztatái a kipróbált Popp-féle Anatherin: szájkonzerváló vagy fogpasztának, vagy különféle savakból összeállított készítmények, melyek előbb utóbb még az aczalt is elpusztítják. Ez idő szerint a legjobb szájkonzerváló a Dr. Popp-féle Anatherin-szájkonzerváló és valóban csodálatos, hogy a közönség, melynek a 40 év óta ismert dr. Popp-féle készítmények minden g y ó g y t á r b a n rendelkezésre állanak, más szereket is használ.

NYILTTÉR*)

POGÁNY IMRE urat ezen uton is felszólítom új állam levő bolti tartozása kiegyenlítésére, ellenkező esetben kénytelen vagyok törvényesen felhajtani.

Korbuly Bálint.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Felelős szerkesztőség:
Dr. MAGYARI KAROLY
SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN
Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

H I R D E T É S E K.

Sz. 3311—1887.
tkvi.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróóság, mint telekkönyvi hatóság közölni teszi, hogy

BOLEJ SIRION végrehajtónak APÁTI LINA hagyatéka végrehajtást szenvedő elleni 200 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a balázsfalvi kir. járásbíróóság területén a balázsfalvi 67. sz. tjkben A+ 1. rend 139. 140., 141. hrszám alatti fekvők felvételére az arverést 803 frt ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az

1887. évi november hó 25 napján d. e. 10 órakor

Balázstanya községében meg tartandó nyilvános arverésen a megállapított kikiáltási áról is eladatul fognak.

Venni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8-ik §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerésvényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíróóság, mint telekkönyvi hatóságtól.

Nagyenyeden, 1887. augusztus 10-án.

Sz. 152—1887.
végreh.

Arverési hirdetmény.

Alólikt kir. bir. végrehajtó ezennel közölni teszi: miszerint a marosújvári kir. járásbíróóság 1887. évi 762. számú végrehajtást elrendelő és a marosújvári kir. járásbíróóság 1887. évi 762. sz. kiküldő végzése folytán öv. LENGYEL KAROLYNE végrehajtató részére szentbenedeki SÉDER REZSÓ végrehajtást szenvedő ellen 158 frt o. é. tőke s járuléki iránt kielégítés képpen bíróság lefoglalt és 320 frtra becsült ingóságokra a marosújvári kir. járásbíróóság 1887. évi 1129 számú végzésével 158 frt tőke, ennek 1886. évi október hó 26-ik napjától járó 6% kamatai óvási, 1/3% váltódíj s eddig összesen 24 frt 91 krban megállapított költségek ront a további kielégítési végrehajtás elrendelvének. Ennek folytán az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében felperesi végrehajtató képviselő irásbeli jelentkezése a 105-87 számú végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehajtató, foglaltatott s felül foglaltatott javára is, a menyinyiben ezek is arverési jogot nyertek volna, tekintettel az idézett törvény-cikk 103. §-ára, az arverésnek szentbenedeken végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására határnapul 1887. évi október hó 18-ik napján délelőtti 10 órája kitűztük, a mikor a bíróság lefoglalt 2 drb ló és egy lószekér a többet ígérőnek, az idézett törvény-cikk 108. §-ában megállított feltételek mellett, készpénzért, szükség esetén a becsáról alól is el fognak adatul. Egyszersmind felhívatunk mindazok, kik az elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, hogy elsőbbségi igénybejelentéseiket a felhozott törvény-cikk 111. és 112. §§-ai értelmében az arverés kezdetéig alólikt kiküldött végrehajtónál vagy irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak, különben a később beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják.

Kelt Marosújvárt, 1887. évi október hó 7-ik napján.

PAPP, kir. bir. végrehajtó.

Jószág-eladás.

Alsófehérmegyében HÁPORTON községben fekvő lak- és gazdasági épületekkel felszerelt mintegy 160 holdnyi birtok, ebben 93 holdnyi területű erdő, kocsma-joggal együtt; továbbá Nagy-Lak és azzal szomszédos Maros-Káptalan községekben — a kocsárdi vasúti állomástól 1/2 órányi távolságban — fekvő, lak- és gazdasági épületekkel felszerelt 156 holdnyi területű, — ebből 27 hold erdő, — birtok előnyös feltételek mellett eladó.

Értekezhetni STRICSEK JÁNOS cs. és kir. őrnaggyal H á p o r t o n b a n.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű t. helybeli és vidéki közönséggel tisztelt el tudatni, hogy a nagyenyedi országos feyházba már 6 éve, nagy munka erővel és jól berendezett

Lakatos ipar-vállalat

vezetését teljesen átvettem és tekintve e munkaerő nagyságát, valamint a segéd-gépekkeli jól felszerelést, hivatkozva továbbá 30 éven át e szakmában működéseimre, tapasztalatomra, valamint 18 éves gépész vizsgámra, mint okleveles gépész-lakatos nyugodtan ígérem, hogy bármiféle

lakatos iparághoz tartozó új munkát, bármilyen gazdasági gépek javítását u. m. gőzcséplő, török-buzamorzolók, borsajtó, trieur, répa, szecska-vágók, vasekék, 1. 2. 3. barázdás javítását, vagy utóbbiaknak ujonnan készítését saját teljes felelősségem mellett elvállalom, igen mérsékelt árban a s könyvbbség tekintetéből minden megrendelésék és levélbeni kérdésre válaszok **Bisztritsányi Lajos** nagyenyedi kereskedő cég által eszközöltetnek. Becses pártfogásukat teljes tisztelettel kérve, maradok alázatos szolgáljuk

UNGÁR SÁMUEL,
okleveles gépész-lakatos.

2-2.

Dr. POPP-féle

aromatikus-gyógyászati növényzappan vegyileg elemezve és számos európai orvosi tekintély által a bőre névre mint legjobb és legkitünőbb elismerve, 18 év óta hatással lett használva bőrkiütés minden nemek, különösen bőrvizketegség skrophulá, kósz. fej- és szakáll koppa, láb fagyás, lábizzadás és fejbőr kiütése ellen. 30 kr drba. Dr. J. G. Popp urnak Bécs I. kerület, Bognergasse 2.

Mintán 6 éven át az orvosok használnak gyógyították bőrkiütésemet, az ön növény-zappanhoz folyamodom. Nem lehetek önnök az elért sikerért eléggé háladatos.

Közvetlenül önhöz fordulok, mivel a gyógyszerárból-többfélekéül küldtek, de azok között az én kedves, szép sötét barna szappanomra nem ismertem, valószínűleg csak utánzata volt az ön növény-zappanának. A valódi csak közvetlenül öntől remélem kaphatni.

Mellékelt összegért kérek az ön gyógy hatású szappanából küldeni.

Tisztelettel Vmalie Franz,
Preran (Morvaország.)

Kapható: Nagyenyeden Varró F. gyógy., Kovács J. gyógy., Marosújvárt Ersekújváry S. gyógy., Toroczkó Veress St. gyógy., Tövissen Slatkovich H. gyógy., Verespatakon Moldován L. gyógy., A brudbányán Remetel Ig. gyógy., Gyéresen Dr. Tomcsik J. gyógy., Felvinczen Kosa St. gyógy., Tordán Trajanovits G. gyógy., Velits S. gyógy., Wolf és fia G. gyógy., Feketehalom Roimer A. gyógy., Balázsfalván Schiessl K. gyógy., Zalathán Nagy K. gyógy., Radnóti Seney K. gyógyszerésznél

Sz. 2545—1887.
tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A gyulafehérvári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közölni teszi, hogy gyulafehérvári ügyvéd Patitia Rubin végrehajtónak öv. Hebes Ana szül. Rad bervei lakós végrehajtást szenvedő elleni 270 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári kir. járásbíróóság területén a bervei 86. sz. tjkben A+ 1. 3-6. 8-36. rsz. fekvőre összesen 2523 frt becsárban az arverést elrendelte és hogy a fenne megjelölt ingatlan az 1887. évi november hó 2-ik napján délelőtti 9 órakor bervei községében meg tartandó nyilvános arverésen a megállapított kikiáltási áról is el fognak adatul.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170 §. értelmében a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerésvényt átszolgáltatni.

A gyulafehérvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságtól. 1887. évi augusztus hó 2-án.

A kivonat hitelességét igazolja

Dobolyi Ferencz
kiadó.

Vendéglő-megnyitás!

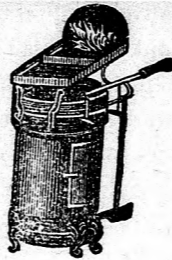
Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására hozni, miszerint a **Habermán János** által kibérelt Nagyenyed város tulajdonát képező „**NEMZETI SZÁLLODA**” vendéglő helyiséget, egészen ujonnan berendezve, **folyó évi október 6-án megnyitottam.**

Reggeli, villásreggeli (kis adagokban is) izletes ételek, finom csemege és asztali borok jutányosan kaphatók.

Csinosan berendezett szobáim olcsó árban rendelkezésre állanak a nagyérdemű közönségnek. Főtörökvesem leendő pontos és olcsó kiszolgálás által a nagyérdemű közönség becses bizalmát kiérdemelni.

Szives látogatásért eszedezve maradtam Nagyenyeden, 1887. október 7-én

alázatos szolgáljuk **DOBOS G. JOZSEF**, vendéglős.

POZDECH JÓZSEF UTÓDAI

THURY JÁNOS ÉS FIA

I. nagy. fuvógyár, harang és érezöntőde, szab. harangfelszerelés- és nagyszerkovácáság.

GYÁR:

— BUDAPEST, —

KÜLSŐ VÁCI UT 44. SZÁM ALATT (AZ OSZT. MAGYAR ÁLLAMVASUT INDÓHÁZA KÖZELÉBEN.)

RAKTÁR: BUDAPEST, VI. GYÁR-UTCA 22. SZÁM.

Elvállalom minden nagyságu harangok öntését, azok szab. rendszerünk szerinti felszerelését, régi modorra szerelt harangok átszerelését és minden e szakmába vágó munkát, a legjutányosabb árban.

A P o z d e c h-féle harangfelszerelési rendszeren lényeges javításokat eszközölve e felszerelésünkre 1884. ápril havában szabadalmat nyertünk, harangjaink most mind a mellett, hogy egészen kilendülnek, oly könnyű

járatuak, hogy pl. egy 40 mázsás harangot egy 12 éves gyermek minden megeröltetés nélkül kezelhet, harangjaink használat alatt a toronyban legesekelebb rázkódást sem idéznek elő. Ajánljuk kovácsolt vasból készült harangállványainkat. Előnyük, hogy vasállványon függő harangok hangja sokkal terjedelmesebben, csengőbben ömlik ki, mint a faállványon elhelyezetté, tűzveszély esetén pedig a harangok mentve vannak a lezuhanástól. Ajánljuk a legjobban készült fuvó és tábori tüzhelyeinket, üllök, satuk, furógépek, úgy minden kovács, lakatos és rézműves szerszámainkat és különösen szolid gyártmányu emelő hévéréinket.

Költségvetések és képes árje gyzékék ingyen, bérmentve.

5-6